

YENİLİKÇİ SERAMİK ÜRETİMİYLE AVANOS'TA SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMANIN SAĞLANMASI

Proje Yürütücüsü

Prof. Dr. Zahide BAYER ÖZTÜRK

Bu çalışma AYP24-2 No'lu İhtisaslaşma Projesi kapsamında yürütülmektedir.

14.04.2024 - 14.04.2025

“

PROJENİN ÖZETİ

”

Nevşehir-Avanos ilçesi, sadece, Kapadokya'nın değil, ülkemizin de en önemli el sanatları merkezlerinden biridir. İlçede çanak, çömlek, seramik yapımından, el halısı dokumacılığına ve oniks mermeri işlemeciliğinden hediyelik eşya çeşitlerine kadar el sanatları ürünlerinin farklı türlerini bir arada görebilmek mümkündür. Kapadokya Bölgesi'ni ziyaret eden yerli ve yabancı turistler, Avanos'un el sanatlarına ilgi göstermektedir ve bu ürünlerden satın almaktadır. Avanos çömlekleri ve seramikleri, oldukça talep edilen ürünlerdendir. Ancak seramik atölyelerinde dikkat çeken önemli nokta, özellikle beyaz pişen seramik ürünler için çamur ve sır bileşimlerinin farklı şehirlerden (Kütahya, Eskişehir vb.) temin edilerek, atölye bünyesinde sadece döküm-birinci pişirim-sırlama-ikinci pişirim işlemlerinin yapılıyor olmasıdır. Yapılan dökümler beyaz çamur içerikli olup kırmızı döküm çamuru kullanılarak üretilen seramik ürün bulunmaktadır. Gerçekleştirilen projenin amacı Avanosta sürdürülebilir yenilikçi seramik eldesi ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasıdır. Bu amaca ulaşabilmek için projenin üç aşama üzerinde yürütülmesi planlanmıştır. Projenin ilk aşamasında bölgenin yerel hammaddelerinin seramik beyaz ve kırmızı döküm çamurlarında kullanımı ele alınarak, yerel hammaddeler ile bölgeye özgü reçeteler geliştirilmiştir. Projenin ikinci aşamasında geliştirilen bu reçeteler Metalurji ve Malzeme Mühendisliği Laboratuvarı, Güzel Sanatlar Fakültesi ve Avanos Meslek Yüksekokulu bünyesindeki alçı kalıplarda şekillendirilmiştir. Projenin son aşamasında ise projenin sürdürülebilirliğini sağlamak için Avanos bölgesinde yer alan atölyelerdeki seramik ustaları seramik çamuru, reolojisi ve çamur hazırlama prosesi, proje süreci hakkında bilgilendirilerek, seminerde fikir paylaşımlarında bulunulmuştur.

Projenin ilk aşamasının hedefi farklı şehirlerden getirilen çamurun kullanılması yerine Nevşehir il sınırları içerisindeki hammaddelerin (kil, Nevşehir taşı vb.) beyaz ve kırmızı bünye reçetelerinde kullanımı ile bölge hammaddelerinin değerlendirildiği daha ekonomik ve ürün teknik özelliklerinin artırıldığı (dayanım, plastiklik, beyazlık vs.) geleneksel seramik ürünlerinin eldesidir. Bu çalışma ile seramik sektörünün önemli hammaddeleri yerine kullanılacak olan Nevşehir hammaddeleri sayesinde ülkemizdeki farklı illerdeki hammaddelere olan bağımlılık azalacak dolayısı ile hammadde taşıma maliyetleri azalacak daha iyi kalite ve ucuz maliyet ile Nevşehir kendi seramik çamurunu yerel hammaddeleri ile üretebilir hale gelecektir. Ayrıca, Nevşehir hammaddeleri seramik sektörüne kazandırılacak olacak, hem alternatif bir kaynak hem de hammaddelerin yerleştirilmesine önemli katkı sağlanmış olacaktır. Projenin ikinci aşamasının hedefi ilk aşamada elde edilen reçeteler ile yeni ürünlerin (kupa, fincan, magnet vb.) geliştirilmesidir. Projenin üçüncü aşamasının hedefi ise ustaların döküm çamuru konusunda yetkinliğinin artırılması ile sürdürülebilir yerel seramik üretimine ulaşılmasıdır. Bu sayede hazır çamur alan ustalar, kendileri yerel hammaddeler ile döküm çamuru hazırlayabilecekler. Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Metalurji ve Malzeme Mühendisliği bölümünün hammadde karakterizasyon ve döküm parametreleri üzerine çalışmaları, Avanos Meslek Yüksekokulu, El Sanatları Programı ve Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik ve Cam Bölümü ile şekillendirme ve sanatsal çalışmaların birleştirilmesiyle hem bilimsel hem sanatsal yönü ile oluşturulan yeni ürünler, ilgili süreçte karşılaşılan avantaj ve dezavantajlar, edinilen sonuçlar ilgili seminer ile katılımcılara sunulmuştur. Bu proje, seramik sanatının ön planda olduğu Nevşehir ilinde yerli hammaddelerin kullanımını teşvik etme, kaynakların yerleştirilmesine önemli bir katkı sağlamakta ve Nevşehir'in (özellikle Avanos'un) özellikle kırmızı seramik çamurunu (bünyesini) üretebilir konuma gelmesine yardımcı olmaktadır.